

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

«30» серпня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та
Північної Америки**

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

освітня програма: «Міжнародні відносини та регіональні студії:
європеїстика»

вид дисципліни: обов'язкова

факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Миколенко Дмитро Валерійович, доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “26” серпня 2021 року, № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми: «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньої програми «Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика»

Валерія БАРАНОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року, № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та Північної Америки» складена відповідно до освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: європеїстика».

підготовки магістра

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з основними загальними і специфічними національними тенденціями зовнішньої політики країн Північноатлантичної цивілізації.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Формування таких загальних компетентностей

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Формування наступних фахових компетентностей

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК16. Здатність виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки країн Західної, Північної, ЦентральноСхідної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки.

СК17. Здатність аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями Європейського регіону, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

1.3. Кількість кредитів – 5.

1.4. Загальна кількість годин – 150.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
1-й	-
Лекції	
32 годин	-
Семінарські заняття	
16 годин	-

Лабораторні заняття	
-	
Самостійна робота	
102 годин	-
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти таких результатів навчання:

РН4. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

РН6. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.

РН 12. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та 10 регіональних студій.

РН 19. Складати комплексну експертно-аналітичну характеристику ключових європейських регіонів та гравців, визначати та прогнозувати стан міжнародних відносин в регіоні та політичний вплив Європи у сучасному світі.

РН 20. Застосувати сучасні інструменти реалізації зовнішньої політики (публічна дипломатія, культурна політика, актори «поза суверенітетом» та ін.), спрямовані на активізацію міжнародного співробітництва України з провідними європейськими країнами та регіонами.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Країни Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин. Розпад СРСР і формування нової системи міжнародних відносин. Глобалізації та розташування сил у світі. Роль країн Заходу в підтримці миру і безпеки. Боротьба з тероризмом. Ініціативи з підтримки демократії, захисту прав людини, сприяння налагодженню ефективного управління в країнах, що розвиваються. Співпраця з ООН. Підтримка безпеки у світі. Реагування на кризи і гуманітарна допомога. Участь у вирішенні проблем, пов'язаних зі змінами клімату.

Тема 2. Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні. Зміст Маастрихтської (1992 р.), Амстердамської (1997 р.), Ніццької (2001 р.) і Лісабонської (2007 р.) угод. Проблеми інтеграційних процесів. Чинник кризи 2008 р. Grexit і Brexit. Відцентрові тенденції в країнах Європи.

Угода НАФТА 1994 р. та її завдання. Структура організації. Остаточна відмова митних бар'єрів у 2008 року. Наслідки створення НАФТА. Проблема інтелектуальної власності на теренах Північної Америки.

Створення Ради північноатлантичного співробітництва (РПАС) (грудень 1991 р.). Брюсельський саміт НАТО і програма «Партнерство заради миру» (1994 р.). «Дослідження про розширення НАТО» (1995 р.), Ініціатива Середземноморського діалогу (1995 р.). Мадридський саміт НАТО і його рішення (1997 р.). Саміт у Вашингтоні (1999 р.). Празький саміт 2002 р. і його рішення. Норфолкська програма 2003 р. Мюнхенська програма 2005 р. Нова стратегічна концепція Альянсу «Активна участь, сучасна оборона» (2010 р.). Лісабонський саміт 2010 р. Чиказький саміт і стратегія стримування агресії РФ. Варшавський саміт 2016 р. і його рішення.

Тема 3. Зовнішня політика США. Еволюція зовнішньополітичного курсу країни у XXI ст. Спроба порівняльного аналізу міжнародного курсу республіканців і демократів. Нові напрями політики і пріоритети адміністрації Д. Трампа.

Тема 4. Зовнішня політика Канади. Основні напрями міжнародного курсу. Взаємини із Лондоном і Вашингтоном. Участь у Північноатлантичній системі безпеки і інтеграційних проєктах.

Тема 5. Міжнародна політика Великої Британії. Країна у системі міжнародних відносин. Основні напрями зовнішнього курсу за правління останніх урядів. Зовнішній курс країни до і після виходу з Європейського союзу.

Тема 6. Міжнародний курс Франції. Зовнішньополітичний курс країни за правління правих і соціалістів: спроба порівняльного аналізу. Міжнародні пріоритети Парижу на сучасному етапі.

Тема 7. Особливості зовнішнього курсу ФРН. Основні вектори міжнародної політики країни. Участь Берліну у північноатлантичній системі безпеки і європейських інтеграційних процесах.

Тема 8. Зовнішня політика Італії. Еволюція зовнішньополітичної стратегії Риму. Участь країни у північноатлантичній системі безпеки та європейських інтеграційних процесах.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		лек.	с. з.	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Країни Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин	38	4	2			32
Тема 2. Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні	16	4	2			10
Тема 3. Зовнішня політика США	16	4	2			10
Тема 4. Зовнішня політика Канади	16	4	2			10
Тема 5. Міжнародна політика Великої Британії	16	4	2			10
Тема 6. Міжнародний курс Франції	16	4	2			10
Тема 7. Особливості зовнішнього курсу ФРН	16	4	2			10
Тема 8. Зовнішня політика Італії	16	4	2			10
Усього годин	150	32	16			102

4. Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Країни Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин 1. Місце Західної цивілізації у сучасній системі міжнародних відносин 2. Західний світ як чинник міжнародних відносин: основні концептуальні підходи 3. Центри тяжіння у зовнішньополітичних процесах: загальна характеристика	2
2	Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні 1. Основні напрями зовнішнього курсу ЄС 2. Інтеграційні процеси на теренах Північної Америки	2

	3. НАТО як чинник міжнародної політики	
3	Зовнішня політика США 1. Зовнішньополітична стратегія США в умовах глобального домінування. 2. Методи зовнішньої політики США. 3. Порівняльний аналіз зовнішнього курсу адміністрації Б. Обама і Д. Трампа.	2
4	Зовнішня політика Канади 1. Основні напрями міжнародного курсу країни 2. Зовнішня політика Канади за правління консерваторів 3. Міжнародний курс Оттави за правління ліберального уряду Д. Трюдо	2
5	Міжнародна політика Великої Британії 1. Зовнішньополітичний курс Лондону за правління уряду Е. Блера 2. Основні напрями міжнародної політики кабінетів Г. Брауна і Д. Кемерона 3. Стратегії розвитку британської зовнішньої політики за правління урядів Т. Мей і Б. Джонсона	2
6	Зовнішня політика Франції 1. Основні напрями зовнішньої політики Парижу за резидентства Н. Саркозі 2. Міжнародний курс Парижу за президентства Ф. Олланда 3. Порівняльний аналіз зовнішнього курсу Франції за правління Ф. Олланда і Е. Макрона	2
7	Зовнішньополітичний курс ФРН 1. Основні вектори зовнішньої політики ФРН 2. Партнерство в рамках НАТО і ЄС 3. Взаємини ФРН з США	2
8	Зовнішня політика Італії 1. Зовнішня політика Італії у рамках ЄС і Ради Європи 2. Середземномор'я як пріоритетний напрям регіональної політики Італії 3. Взаємовідносини Риму з США, РФ і азійськими країнами	2
Усього годин		16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види та зміст роботи	Кількість годин
1	Вивчення літератури з теми «Країни Європи та Північної Америки у світовій системі міжнародних відносин» Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС	32

	<p>та країн латиноамериканського регіону: зб.н.п. / За заг. ред. к.і.н., доц. С.В. Толстова. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 145 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановити основні напрями співпраці між країнами Західної Європи, США та Латинської Америки; - розкрити результати цієї співпраці. 	
2	<p>Вивчення літератури з теми «Інтеграційні процеси і проблеми безпеки в регіоні»</p> <p>Андріянова Н. М. Трансформація діяльності НАТО після закінчення "холодної війни". Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2018. № 1. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvdsd_2018_1_21</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити основні етапи трансформації діяльності НАТО після «холодної війни» - проаналізувати еволюцію воєнно-стратегічної стратегії НАТО 	10
3	<p>Вивчення літератури з теми «Зовнішня політика США»</p> <p>Цветкова Н. Публичная дипломатия США от мягкой силы к диалоговой пропаганде. Международные процессы. Том 13. № 3. С. 121–133. URL: http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7xHW3zLY9.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначити основні напрями публічної дипломатії США - проаналізувати її результати 	10
4	<p>Вивчення літератури з теми «Зовнішня політика Канади»</p> <p>Мазинюк Д. Зовнішня політика Канади. URL: http://93.183.203.244/xmlui/bitstream/handle/123456789/2650/Zbirnik_statei_2018-268-272.pdf?sequence=1&isAllowed=y</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити основні напрями зовнішньої політика Канади - встановити її результати 	10

5	<p>Вивчення літератури з теми «Міжнародна політика Великої Британії»</p> <p>Харитоновна Е. «Мягкая сила» Великобритании: сравнительный анализ механизмов, инструментов и практик. URL: http://www.bfro.be/ru/mjagkaja-sila-velikobritanii-sravnitel-nyj-analiz-mehanizmov-instrumentov-i-praktik.html?cmp_id=142&news_id=22265</p> <ul style="list-style-type: none"> - встановити особливості публічної дипломатії Британії - назвати механізми реалізації «м'якої сили» 	10
6	<p>Вивчення літератури з теми «Зовнішня політика Франції»</p>	10
7	<p>Вивчення літератури з теми «Зовнішньополітичний курс ФРН»</p> <p>Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великої Британії та Німеччини. Міжнародні відносини. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити інструменти публічної дипломатії Німеччини - встановити результати цієї політики 	10
8	<p>Вивчення літератури з теми «Зовнішня політика Італії»</p> <p>Вдовиченко В. Рим згадав про лідерство: як новий прем'єр змінив зовнішню політику Італії. URL: https://www.euointegration.com.ua/articles/2021/04/14/7122096/</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити основні напрями зовнішньої політики Італії - встановити результати цієї політики 	10
Разом		102

6. Індивідуальні завдання

не передбачені планом

7. Методи навчання

Методи навчання за освітньою компонентною «Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та Північної Америки» передбачають лекції, що забезпечують знайомство з джерелами інформації, критичний аналіз, інтерпретації, знання теоретичних аспектів зовнішньої політики країн Європи та Північної Америки.

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Оцінка 7–7,5 балів передбачає повне і впевнене засвоєння матеріалу, знання основних джерел і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

5–6 бали виставляється за впевнене засвоєння питання, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

1–4 балів передбачає часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал курсу.

Залікова робота

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, уміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, уміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В», за наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань. При цьому студент не вміє логічно мислити. Поставлене завдання виконане ним не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до попередньої оцінки, а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої системи оцінювання	для дворівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Андріянова Н. М. Трансформація діяльності НАТО після закінчення "холодної війни". Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2018. № 1. С. 113–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvdsd_2018_1_21
2. Вдовиченко В. Рим згадав про лідерство: як новий прем'єр змінив зовнішню політику Італії. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2021/04/14/7122096/>

3. Габро І. Особливості використання засобів та інструментів медіа-дипломатії в зовнішній політиці Великобританії та Німеччини. Міжнародні відносини. 2017. № 15. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3124
4. Норуна Д. Эволюция внешней политики Франции в XXI в. Екатеринбург, 2017. 129 с. URL: <http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/5731/1/21Norina.pdf>
5. Основные этапы Европейской интеграции после второй мировой войны. URL: http://www.ipolitics.ru/articles/exams/istoriia/osnovniie_etapii_evropejskoj_integratsii_posle_v.shtml
6. Стратегічне партнерство в зовнішній політиці США, ЄС та країн латиноамериканського регіону: зб.н.п. / За заг. ред. к.і.н., доц. С.В. Толстова. К.: ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України», 2016. 145 с.

Допоміжна література

1. «Белая книга» об обороне и национальной безопасности Франции. URL: <http://stranovedenie.info/belaya-kniga-ob-oborone-i-nacionalno>
2. Битар К. Две навязчивые идеи Франции: Германия и упадок URL: http://www.inoforum.ru/inostrannaya_pressa/dve_navyazchivye_idei_francii_germaniya_i_upadok
3. Европейский союз – ведущая интеграционная группировка мира. URL: <http://www.grandars.ru/student/mirovaya-ekonomika/es.html>
4. Кіндратець О. М. Зміна ролі міжнародних організацій в умовах глобалізації. URL: <http://sevntu.com.ua/jspui/bitstream/123456789/1839/1/politiolog.52.2003.88-97.pdf>
5. Ковлер А. Европейская интеграция: впечатляющие результаты «федерализации» и обостряющиеся проблемы. Труды Института государства и права Российской академии наук. Политика и политические науки. 2016. С. 35–60. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/evropeyskaya-integratsiya-vpechatlyayuschie-rezultaty-federalizatsii-i-obostryayuschie-problemy>
6. Кулиш Я. Актуальные проблемы интеграции стран Западной Европы. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/aktualnye-problemy-integratsii-stran-zapadnoy-evropy>

7. Мазинюк Д. Зовнішня політика Канади. URL: http://93.183.203.244/xmlui/bitstream/handle/123456789/2650/Zbirnik_statei_2018-268-272.pdf?sequence=1&isAllowed=y
8. Нагорнов В. А. «Мягкая сила» по-французски. Вестник международных организаций 2014. Т. 9. № 2. С. 167–189. URL: <https://iorj.hse.ru/2014-9-2/125048873.html>
9. Основные этапы развития интеграционных процессов в Европе. URL: <https://lawbook.online/evropeyskoe-pravo-uchebnik/osnovnyie-etapyi-razvitiya-integratsionnyih-58188.html>
10. Сущенко Р. Зовнішня політика Франції: нові пріоритети, старі підходи (28.08.2015). Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sushchenko/2119019-zovnisna-politika-francii-novi-prioriteti-stari-pidhodi-28082015.html>
11. Тренин Д. Европейская безопасность от «лишь бы не было войны» до поиска нового равновесия. Москва, 2018. 30 с.
12. Трофименко М. Британська Рада як інструмент публічної дипломатії Великої Британії. URL: https://www.researchgate.net/publication/325945595_Britanska_Rada_ak_instrument_publicnoi_diplomatii_Velikoi_Britanii
13. Харитонова Е. «Мягкая сила» Великобритании: сравнительный анализ механизмов, инструментов и практик. URL: http://www.bfro.be/ru/mjagkaja-sila-velikobritanii-sravnitel-nyj-analiz-mehanizmov-instrumentov-i-praktik.html?cmp_id=142&news_id=22265
14. Цветкова Н. Публичная дипломатия США от мягкой силы к диалоговой пропаганде. Международные процессы. Том 13. № 3. С. 121–133. URL: <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7xHW3zLY9.pdf>
15. Cull N. The Future Of American Cultural Diplomacy. University of South California. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>
16. Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs. U.S. Department of State. Режим доступа: <http://www.state.gov/>

17. What is Public Diplomacy? The USC Center on Public Diplomacy. URL: <http://uscpublicdiplomacy.org/>

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Організація північноатлантичного договору. URL: <https://www.nato.int/cps/uk/natohq/index.htm>
2. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. URL: <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua>
3. European Union Portal. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Portal:European_Union
4. European Union. URL: <https://europa.eu/>
5. NAFTA.now.org. URL: <http://www.naftanow.org/>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2444>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік у письмовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та Північної Америки», режим доступу: <https://dist.karazin.ua/moodle/mod/assign/view.php?id=102796>